

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 228

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, četrtek 5. oktobra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Italija ne bo posredovala

Hitler bo govoril jutri opoldne na seji nemškega državnega zbora — Mirovni predlog brez posredovanja — Po francoskem mnenju bo stavljen predlog po nediplomatski poti Anglija in Francija se bosta pogajali samo, ako bo predlog sprejemljiv

Italija ostane nevtralna

PARIZ, 5. oktobra. Dočim je še pred-berajšnjim izgledalo, da so verjetne kombinacije, ki so jih objavili skoraj vsi evropski listi na zahodu in v nevtralnih državah in so imele neko podlago celo v nemškem italijanskem tisku, ne glede na nemškega, ki jih je celo poudarjal, in ki so govorile o tem, da bo Italija prevzela vlogo posredovalca med Nemčijo in Rusijo na eni ter Veliko Britanijo in Francijo na drugi strani, se je položaj tekom včerajšnjega dne docela spremenil. Kakor izgleda, je nastala ta sprememba posledično je Mussolini prestudiral nemške mirovne predloge, katere je zunanji minister grof Ciano prinesel s svojega obiska v Berlinu. Ta spremenjena situacija se kaže v tem, da Italija ni pripravljena prevzeti take vloge posredovalca in da tudi v primeru, da mirovna akcija ne uspe, ne namerava spremeniti svoje dosedanje nevtralne politike. Ta sprememba je dobila izraza tudi v včeraj ob-

javljenem uradnem obvestilu, ki se glasi: »Več angleških listov je objavilo vest, da preučuje Mussolini predlog za sklicanje mirovne konference. Objavljen je bil tudi seznam držav, ki naj bi se te konference udeležile. Te vesti so brez vsake podlage. V sedanjih razmerah Italija ne bo storila nobene pobude.«

S tem v zvezi se tu zatrjuje, da je Italija slej ko prej še pripravljena podpreti vsak poizkus za sklenitev miru, ako bi imel dovolj izgledov na uspeh, sama pa v tem oziru ne bo prevzela iniciative. Prav tako je popolnoma izključeno, da bi se Italija pridružila nemško-sovjetskemu sporazumu in da bi kdaj sodelovala pri kakšni skupni nemško-sovjetski akciji. Italija bo v vsakem primeru vodila dalje politiko, ki jo je osvojila že doslej. Sicer pa sodijo, da bo Hitler sam stavljal svoj mirovni predlog, ki pa ne bo oblikovan kot ultimatum, ampak kot predlog.

Hitler bo govoril jutri opoldne

PARIZ, 5. oktobra. Agencija Havas poroča iz Amsterdama, da bo po vesti hollandskega tiska iz Berlina napovedana nemškega državnega zbora v petek zjutraj. Na tej seji bo sporočil Hitler predloge za sklenitev miru. Kakor vedno poroča iz Berlina, je pa tam malo manj upanja, da bi bilo sploh mogoče doseči kak uspeh s kakimi mirovnimi predlogi. Govori angleških in francoskih državnikov so razbili vse iluzije v tej smeri. Velika Britanija in Francija

postavljata svoji vojni akciji proti Nemčiji vse drugačne cilje, kakor pa je bila le zaščita Poljske. Po vsem tem je verjetno, da bo Nemčija morala sprejeti z zahodnima velesilama vojno in jo voditi dalje, kajti na to, da bi sprejela njune zahteve, ni mogoče niti misliti. Zaradi tega se zdi, da bo Hitlerjev govor, ako bo v njem res stavljal napovedovane predloge, imel bolj značaj notranjepolitičnega efekta, kakor pa zunanjepolitične akcije.

Daladierjeva izjava vladi

PARIZ, 5. oktobra. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je francoski ministri predsednik Daladier obrazložil sedanjega mednarodni položaj in izjavil, da francoska vlada v celoti sprejema zadnji Chamberlainov govor in njegovo stališče. Zveza sovjetske Rusije z Nemčijo ni položaja nič spremenila glede nadaljnjega stališča Velike Britanije in Francije. Glede mirovnih ponudb, ki se baje

pripravljajo, bo mogoče govoriti šele tedaj, ko bodo stavljen. Anglija in Francija jih bosta seveda preučili in odgovorili nato nanje tako, kakor zahtevajo njihni interesi in vojni cilji. Sodelovanje med obema velesilama je tako trdno, da ne more biti v nobenem pogledu med njima nobenih diferenc. Ob koncu je podal še poročilo o akcijah na bojišču.

Odmev v pariškem tisku

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča: Dandanjim listi podčrtavajo veliki pomen odmeva dela Daladierjevega govora, v katerem je odgovoril na nemško propagando, in od Velike Britanije. Sicer pa listi iz francoskega popolno priznanje Chamberlainovega namena za mir. »Petit Parisien« je objavil Daladierjev govor v celoti in pravi, da je orisal zavezniške vojne cilje kot temeljni namen stalne varnosti in miru. Daladier je v tem pogledu, kakor tudi v drugih, pokazal, da se popolnoma zveza s Chamberlainom in je brez rezerve odobril njegov zadnji govor v parlamentu. V zvezi s sklicanjem mirovne konference je predsednik vlade izjavil, da bosta sklicana oba doma, da prevzajeta svojo del odgovornosti za primer, ki bi bil nujni predlogi za sklenitev mirovne konference, kar se pa doslej še ni zgodilo. Zdi se, da Hitlerjevi predlogi za mir ne bodo prišli po diplomatski poti

preko nevtralnih držav, ker so te preveč previdne, da bi posredovale za razpravo o nesprejemljivih pogojih.

Skandinavske ladje dobe angleško spremstvo

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Londona: Po pisanju londonških listov je neki visok uradnik poslaništva neke skandinavske države izjavil, da njegova država ne namerava niti najmanj zmanjšati obsega trgovinskih odnosov z Veliko Britanijo. Pogajanja, ki se vodijo zdaj med Veliko Britanijo in skandinavskimi državami, imajo splošen značaj in se vprašanje prometa še ni načelo. V tem pogledu pa so skandinavske države predlagale, naj bi ladje, ki prevažajo blago za Anglijo, dobile spremstvo.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem v presledkih. Včeraj je bila najvišja toplota 8,5, danes najnižja 5,7, opoldne pa 7,0. Padavin je padlo od snoči do danes 1,2 milimetra.

Japonski napad na Čungking

TOKIO, 5. okt. Japonski bombniki so sedem zaporednih noči napadali glavno mesto Čangkajskove Kitajske Čungking. Zadnji napad je bil davi. Trajal je dve

uri. Porušeni sta dve kitajski letališči. Vsi bombniki so se vrnili v svoje baze. Napad devetih kitajskih letal na Hankov ni naredil velike škode.

Saradžoglu ni odpotoval iz Moskve

ANKARA, 5. oktobra. Anatolska agencija poroča: »Vest, ki jo je razglasil neki tuji radio o nenadnem odhodu turškega zunanjega ministra Saradžoglu iz Moskve, ni resnična. Agencija je izvedela, da se bodo pogajanja med Turčijo in sovjetsko Rusijo, ki se vodijo v Moskvi v popolnoma prijateljskem ozračju, nadaljevala te dni.« Kakor je bilo mogoče tu izvedeti, je sovjetska Rusija sedaj osvojila turško stališče, da je treba pri urejevanju rusko-turških odnosov upoštevati pogodbe, ki vežejo Turčijo z Veliko Britanijo in Francijo.

turškega zunanjega ministra Saradžogluja. Istega dne je Saradžoglu obiskal komisarja za zunanjo trgovino Mikojana. Teh sprejemov so se udeležili tudi turški veleposlanik v Moskvi Ali Hajdar-Aktar in sovjetski veleposlanik v Ankari Terentijev. Saradžoglu je obiskal tudi Ljeningov mavzolej, kjer je položil venec.

LONDON, 5. oktobra. Tajnik zunanjega ministrstva je dejal, da Velika Britanija z zadovoljstvom gleda na razvoj prijateljskih odnosov med Turčijo in Rusijo.

MOSKVA, 5. oktobra. Razgovori med turškim zunanjim ministrom Saradžoglom ter sovjetskimi funkcionarji se nadaljujejo.

BERLIN, 5. oktobra. DNB poroča iz Moskve: Agencija Tass sporoča, da je vojni komisar Vorošilov sprejel včeraj

BERLIN, 5. oktobra. DNB poroča iz Ankare: Turški politični krogi pričakujejo, da bodo pogajanja v Moskvi dokončana še ta teden. V teh krogih tudi izjavljajo, da bo po vsej verjetnosti prišlo do sestanka med Saradžoglom in romunskim zunanjim ministrom Gaftencom v Constanzi, ter poudarjajo, da je Turčiji na tem ležeče, da se sedanji spor v Evropi poravnava na miren način.

Ruska pogajanja z Balti

KOVNO, 5. oktobra. Elta. Litvanski zunanji minister Urbsis se je vrnil semkaj, da poroča vladi o razgovorih v Moskvi. Urbsis se bo v kratkem spet podal v Moskvo na nadaljevanje razgovorov o vprašanjih, ki zadevajo Litvo in Rusijo.

prijateljstvu med obema državama.

KOVNO, 5. oktobra. Misli se, da vsebujejo sovjetski predlogi Litvi tri zadeve: 1. Rusija dobi tri prehode do pristanišča Liepaja v Letoniji preko litvanskega ozemlja, 2. Rusija organizira plebiscit v okolici bivšega litvanskega glavnega mesta Vilne, ki je bilo do nedavnega v poljskih rokah. 3. Podpisan bo pakt o

TALLIN, 5. oktobra. DNB. Estonski zunanji minister Selter in sovjetski odpravnik poslov Bockarev sta izmenjala snoči ratiifikacijske listine estonsko-sovjetskega pakta o medsebojni pomoči, sklenjenega 28. septembra. S tem je ta pogodba stopila v veljavo.

TALLIN, 5. oktobra. Sovjetska komisija, kateri je bila poverjena priprava izvršitve določil estonsko-sovjetskega pakta, je pomnožena s 6 pomorskimi častniki, ki so danes prispeli semkaj.

Hull o panamskih sklepih

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Washingtona: Minister za zunanje zadeve Hull je pri današnjem sprejemu časnikarjev, razlagajoč sklepe panameriške konference, izjavil, da predstavlja ustanovitev »varnostnega pasu« razširjenje sistema nadziranja ameriških obal po pomorskih in zračnih patroljah, kakor ga je vlada ameriške unije upeljala takoj ob izbruhu sovražnosti v Evropi. Hull je izrekel priznanje duhu solidarnosti in enotnega sodelovanja, ki je prevladoval na konferenci. Na vprašanje časnikarjev o posledicah, ki bi jih panamska deklaracija utegnila imeti za tistih 80 nemških ladij, ki so v vodah latinske Amerike, je Hull odklonil odgovor in je izjavil, da bodo podrobosti o tem predložene na preučevanje posebnemu odboru. Finančni odbor, ki je bil ustanovljen na zasedanju panameriške konference in v katerem so zastopniki vseh ameriških držav, se bo sešel v Washingtonu še pred 15. novembrom. Pri tej priliki se bodo pretresala tudi vsa gospodarska in finančna vprašanja, ki zadevajo ameriške države.

iz Paname: Predsednik panamske republike, Arozemana, je danes uradno obvestil Veliko Britanijo, Francijo in Nemčijo o sklenjeni deklaraciji, s katero se ustvari varnostni pas vzdolž ameriških obal. Po resoluciji, sprejeti od panameriške konference, in na predlog pomočnika zunanjega ministra USA Sunnera Wellsa je predsedniku Arozemani poverjena dolžnost, da obvesti vojskujoče se države o tem sklepu. Konferenca je preložena na prihodnji torek. Sunner Wells je odpotoval v USA.

ODSTOPI JAPONSKIH URADNIKOV

TOKIO, 5. oktobra. 19 visokih uradnikov japonskega zunanjega ministrstva je podalo ostavko na svoje položaje zaradi včerajšnje odločitve ministrskega sveta, ki pravi, da se ustanavlja posebno ministrstvo za zunanjo trgovino. Uradniki zunanjega ministrstva proti tej odločitvi protestirajo.

TOKIO, 5. okt. Novi japonski zunanji minister admiral Nomura ni niti zanimal niti potrdil vesti, da je Japonska odpovedala protikominternski pakt.

LONDON, 5. oktobra. Reuter poroča

Skrivnostne akcije sovjetske Rusije

Rusija dalje mobilizira, zbira velike čete v Aziji in se pogaja s skoraj vsemi svojimi sosedi, ne da bi mogel kdo doumeti njene namene

RIM, 5. oktobra. V tukajšnjih diplomatskih krogih zasledujejo z veliko pozornostjo dogodke v Rusiji in njene akcije tako v Evropi kakor v Aziji. Vse kaže, da hoče sedaj sovjetska Rusija čim hitreje dalje graditi svoj položaj, ki si ga je ustvarila, izkoriščujoč sedanje politično stanje in sporazum z Nemčijo. Kljub temu je sovjetska Rusija mogla ohraniti nevtralnost stališče nasproti Veliki Britaniji in Franciji. Nemško-rusko sodelovanje je bilo odrejeno že z dosedanjimi sporazumi, zato se sedaj ne vodijo med Berlinom in Moskvo nobena nova pogajanja. Vse govornice o nadaljnjih rusko-nemških razgovorih se smatrajo tu kot izmišljotine. Celo prihod Molotova v Berlin se stalno odlaga in ni verjetno, da bi sovjetski zunanji komisar sploh kdaj prišel na obisk v prestolnico rajha. Ruska pozornost je sedaj posvečena Baltiku in Aziji. Z Estonijo je svoje odnose že uredila, sedaj pa jih urejuje še z Litvansko in Letonsko, a na vrsto pride gotovo tudi Finska. Zdi se, da so razgovori med sovjetsko in finsko vlado že v teku, čeprav v Helsinkih to taje.

Zanimivo je dalje dejstvo, da so bili

rusko-turški razgovori prekinjeni, ker turški zunanji minister Saradzoglu ni imel tako daljnosežnih pooblastil od svoje vlade, da bi mogel sprejeti neke ruske predloge, ki jih ob svojem prihodu v Moskvo ni predvideval. V čem obstajajo ti predlogi, ni mogoče ničesar izvedeti, zdi pa se, da so neskladni s pogodbami, ki jih ima Turčija z Veliko Britanijo in Francijo. Istočasno se mude v Moskvi tudi zastopniki Irana in Afganistana, ki so prišli tja na sovjetsko povabilo. Sovjetska Rusija ima tudi v tej smeri neke posebne, neznane namene. Naposled se pa zdi, da hoče sovjetska vlada urediti čimprej svoje odnose tudi z Japonsko. Na mandžurski meji zbira Rusija velike čete, toda ta koncentracija bo najbrže le vojaški pritisk za večjo veljavnost besed sovjetske diplomacije. Kakšni so pri vsem tem sovjetski nameni, ni mogoče uganiti. Treba bo še počakati, da se bo videlo, kaj sovjetska Rusija prav za prav namerava.

LONDON, 5. oktobra. »Exchange Telegraph« poroča iz Moskve, da zavzema sovjetska mobilizacija vedno večji obseg.

Kilcanje letnikov ni omejeno samo na zahodno polovico Rusije, ampak se razteza tudi na vzhodno in azijsko. Ne ve se, ali naj bi bila ta mobilizacija odrejena za primer, da Francija in Anglija odklonita nemško-ruski mirovni predlog, zdi pa se, da je vendarle v neki vzročni zvezi z razgovori ob priliki zadnjega obiska nemškega zunanega ministra von Ribbentropa v Moskvi. V deželo Hsing-kjang, ki je sicer kitajska, a pod sovjetskim vplivom, je Rusija odposlala že 300 tisoč vojakov, a prav tako pošilja znova zelo močne okrepitve na mongolsko-madžzursko mejo, kjer kopiči tudi velike količine letalstva in ostalega orožja. Možnosti sta tu dve: ali hoče sovjetska vlada pritisniti s tem na Japonsko, da bi se vdala njeni volji, ali pa namerava pričeti odkrito vojaško akcijo. Pojavljajo se tudi glasovi, ki menijo, da ima Rusija posebne načrte proti Indiji, toda istočasno se opaža na drugi strani, da išče še dalje ohraniti stike tudi z Anglijo in Francijo. Po vsem tem so sovjetski nameni zaviti v meglo, ki jih trenutno absolutno ni mogoče razvozlati.

Pobeg nemškega parnika

LONDON, 5. oktobra. »Exchange Telegraph« poroča: Po sem prispelih vesteh je nemški oceanski parnik »Columbus« pobegnil iz internacije v mehškem pristanišču Vera Cruz, kjer je bil zadržan od 4. septembra. Iz istega vira se tudi izve, da so bile nedavno opažene v bližini Vera Cruz neke tuje podmornice, ki so bile po vsej priliki nemške. Ni zato izključeno, da je pojav teh podmornic bil v zvezi s pobegom omenjenega nemškega oceanskega parnika.

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Dublina: Neka nemška podmornica je potopila neko grško ladjo, 60 milj od britanskega otočja, Posadka 28 mož je rešena in izkrcana na kopno. Šest mož so

odpravili v bolnišnico. Kapitan je izjavil, da je podmornica opozorila ladjo, preden jo je potopila.

CORK, 5. okt. Neka nemška podmornica je izkrcala na Irskem mostvo potopljenega grškega parnika »Diamantes«.

PERNAMBUCO, 5. okt. Semkaj je prispelo 31 mornarjev s potopljenega angleškega parnika »Clementes«. Prvi inženir je izjavil, da je parnik potopila nemška 10.000-tonska križarka »Admiral von Scheer«.

LONDON, 5. oktobra. Angleške ladje so prejšnji teden zaplenile 33.000 ton blaga, ki je bilo namenjeno v Nemčijo. Angleži so do sedaj zaplenili 290.000 ton nemškega blaga.

Poljsko zlato in protektoratska vlada

PARIZ, 5. oktobra. Dopisnik »News Chronicle« iz Poljske poroča, da bo novi poljski vladi, ki jo namerava Nemčija ustanoviti v Varšavi, naložena naloga, da zahteva izročitev zlata, katerega je Poljska deponirala v Angliji, Švici, Holandiji in skandinavskih državah, kakor tudi dragocenosti ruskih carjev, katere

so bolševiki izročili leta 1902, kot zastavilno za vojno odškodnino republikli Poljski in so deponirane v Parizu. Med temi dragocenostmi je tudi zlata krona carja Nikolaja I., krona zadnje carice in mnogo drugega kamenja, kar vse je postalo poljska last, ker Rusi niso pravčasno preskrbeli odkupnine.

Amerika ne priznava legalnosti oviranja plovbe

LONDON, 5. oktobra. Reuter poroča iz Washingtona: Zunanji minister Hull je dal formalno izjavo, v kateri je dejal, da vlada USA ne prizna zakonitosti oviranja plovbe ameriških trgovskih ladij. Hkratu opozarja Hull ameriške izvoznike na posebno nevarnost plovbe v atlantskih in baltičkih vodah, ki obliivajo ozemlje vojskuločih se držav.

ROOSEVELT POVABIL MOSCICEGA V USA

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Bukarešte: Iz dobro poučenih krogov se je izvedelo, da je predsednik Roosevelt povabil bivšega predsednika poljske republike Moscickega, naj se naseli v USA. Toda Moscickemu zdaj ne dopušča njegovo zdravje, da bi se podal na tako dolgo pot, pa bo nekaj tednov prebil v Švici, kakor je bilo to že javljeno.

ZAKONITOST POLJSKE VLADE V FRANCJI

LONDON, 5. oktobra. Lord Halifax je predložil parlamentu načrt zakona o priznanju zakonitosti poljske vlade v Franciji.

PRAZEN TRAMVAJ V PRAGI

PRAGA, 5. okt. Nemške oblasti so odredile, da gre ves inkaso praškega tramvaja ob sobotah v korist nemške zimske pomoči. Prejšnjo soboto se ni nihče vozil s tramvajem.

PREDLOG ZA ROOSEVELTOVO POSREDOVANJE

BERLIN, 5. oktobra. DNB poroča iz Washingtona: Kakor je znano, je senator Johnson včeraj predlagal resolucijo, s katero se predsednik Roosevelt poziva, naj posreduje, da pride do premirja v Evropi. Resolucija je izročena zunanjem odboru senata. Ni še znano, ali bo odbor o tej stvari imel izredno sejo.

JAPONSKI POSLANIK PRI HORTHYJU

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Budimpešte: Regent Horthy je sprejel v svečani avdienci novega japonskega poslanika na Madžarskem Kojira Inueja.

ZASEDANJE FRANCOŠKEGA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA ZAKLJUČENO

PARIZ, 5. oktobra. Uradni list objavlja ukaz o zaključitvi zasedanja senata in poslanske zbornice.

PARIZ, 5. oktobra. Ukaz o zaključitvi zasedanja dosedanjega parlamenta je bil izdan iz notranjepolitičnih razlogov. Komunistični poslanci ne bodo več imeli poslaniške imunitete in jih bodo lahko prijeli, ako bodo hoteli nadaljevati propagando razpuščene stranke. Po govornih Churchill in Chamberlaina ter po včerajšnjem govoru lorda Halifaxa, v katerem so označeni stališče Velike Britanije in njeni vojni cilji, je bilo potrebno, da šef francoske vlade stori primeren ukrep in pokaže, koliko so francosko stališče in francoski vojni cilji v skladu s stališčem zvestih in lojalnih zaveznikov.

AMERIŠKO BRODOVJE NA HAVAJIH

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz San Diega: Jutri bo krenilo 20.000 častnikov in inornarjev na 29 vojnih ladjah pod poveljstvom podadmirala Andriewsa proti Havajskemu otočju. To brodovje, ki ga je mornariško ministrstvo označilo kot »varnostne sile«, obstoji iz noš'ca letal »Enterprise«, 7 lahkih in težkih križark, 18 rušilcev in 4 minonoscev.

NORVEŠKI LADJARJI NISO NAVDUŠENI

LONDON, 5. oktobra. Reuter poroča iz Osla: Norveški ladjarji ne kažejo veliko zanimanja za načrt ruskih lesnih izvoznikov, da bi pošiljali svoje blago z norveškimi parniki čez Belo morje. Vendar poudarjajo v krogih norveških ladjarjev, da je pot proti Angliji veliko varnejša skozi Belo kakor skozi Baltičsko morje.

RIM, 5. oktobra. Stefani poroča iz Rige, da je v Kronstatu zbranih ves tisoč sovjetskih pilotov in 600 letal.

ČLANI BIVŠE POLJSKE VLADE V MEHADJI

PARIZ, 5. oktobra. Kakor poroča Havas iz Bukarešte, so člani bivše poljske vlade, ki so bili doslej internirani v Slatini, danes odpotovali v Mehadijo.

Prchala potuje v Francijo

BUKAREŠTA, 5. okt. Kakor poroča Havas iz Bukarešte, je češki general Prchala, ki je na Poljskem organiziral češko in slovaške legije, odpotoval danes iz Bukarešte v Francijo.

ČEŠKOSLOVAŠKA VOJSKA V FRANCJI

PARIZ, 5. okt. Češkoslovaški poslanik v Parizu, Štefan Osusky, in Daladier so podpisala pogodbo o formiranju češko-slovaške vojske v Franciji.

NOV MADŽARSKI POSLANIK V HAVAJIH

PARIZ, 5. oktobra. Kakor poroča Havas iz Budimpešte, je za madžarskega poslanika v Hagu imenovan Bela Sztivany, ki je bil več let šef tiskovnega oddelka v madžarskem zunanjem ministrstvu.

ITALIJANSKI KAPITAL ZA ŠPANIJO

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Seville: Snuje se špansko-italijanska družba za kolonizacijo in izkoriščanje rudnih rudnikov okoli Guadalquivira. Nova družba po zaposlila vse španske delavce v tem okolju. Ko bodo vsi zaposleni, bodo izpopolnila potrebna mesta italijanskimi delavci. Kapital te družbe znaša 50 milijonov peset.

REZULTATI AMNESTIJE V ŠPANIJI

PARIZ, 5. oktobra. Havas poroča iz Madrida: Okoli 20 na smrt obsodjenih pomiloščenih in jim je smrtna kazen premenjena v dosmrtno ječo. Razen tega so v samem mestu Madridu 600 jetnikov obsodjenih na manj kot šest let ječe in izpuščenih na svobodo. To je prvi rezultat amnestije.

ANGLEŠKO MASLO ZA NEMČIJO

LONDON, 5. oktobra. Firma »Bradford«, ki se bavi z izvozom masla, je objavila seznam pošiljk masla nemškemu rodnosocialističnim voditeljem se izbruhom vojne. Vsak teden je »Bradford« poslala večje količine masla na naslov nemških voditeljev.

TEŽKOČE JAPONSKE ZUNANJE TRGOVINE

BERLIN, 5. oktobra. DNB poroča iz Tokia: V tukajšnjih političnih krogih smatrajo, da se bo japonska vlada smatrala, da se bo japonska vlada ustala čó težkoč okoli predloga, da se ustanovi ministrstvo za zunanjo trgovino, ki bo v zelo težavnem položaju. Kar zadeva zunanjo politiko, japonska vlada ne bo nanzum z USA še ni dosežen. Tako rekoče la kakega posebnega uspeha, ker sprejela prijateljsko stališče USA nasproti Japonski se bo zlasti odražalo v vprašanju vojne na Kitajskem. Istotako nesprenemeno stališče Velike Britanije ne daje upanja, da bo konferenca v Tokiu imela uspeh.

PAPEN PRI PREDSEDNIKU TURŠKE VLADE

RIM, 5. oktobra. Stefani poroča, da je turški ministrski predsednik kot nameravnik zunanega ministra sprejel včeraj nemškega poslanika von Papena in se dalje časa z njim razgovarjal.

ODPOKLIC BOLGAROV IZ FRANCIE

RIM, 5. oktobra. Listi poročajo, da bodo vsi bolgarski državljani, ki prebivajo v Franciji, poklicani, da se vrnejo domov.

BORZA, CURIH, 5. OKTOBRA. DEVIŠE

Pariz 10.22, London 18.0250, New York 445.75, Bruselj 74.75, Milano 22.45, Amsterdam 237, Berlin 177.50, Stockholm 106.15, Oslo 101.15, Kopenhagen 86, Buenos Aires 104.50.

Drobni dogodki na zahodni fronti

PARIZ, 5. oktobra. Sinočnje francosko poročilo pravi, da so bile na fronti le manjše praske patrol. Nemci so poizkušali napadati južno od Pirmasensa. Na fronti je nalive ter so tudi letalske akcije onemogočene. Neka francoska podmornica je zajela neko nemško trgovsko ladjo.

PARIZ, 5. oktobra. (Havas.) Vojne operacije na prostem od Rena pa do Moselle so bile v teku včerajšnjega dne zelo živahne. Sicer te operacije niso imele večjega obsega kot le bolj lokalnega, toda so se razvile po daljšem zatišju vzdolž cele fronte. Tako s francoske ka-

kor z nemške strani so delovale patrole na terenu med najbližjimi utrdbami. Nekatere teh francoskih patrol so, izkoriščujoč deževno vreme in spretno se krijoč, šle še dalj, nego jim je bilo naročeno in so prehodile prostor »Nikogar zemlje«, ki je ves razoran od granat. Vse to je znano kot »klasični stik« izvidništva, ki ga dobro poznajo bojovníki iz svetovne vojne in ki dejansko pomeni, da patrole, približajoč se sovražniku, skušajo dognati mesta, kjer so maskirane pasti, bodeča žica itd. Tu in tam so patrole, ki so se spustile daleč naprej, zaidele na sovražnika, ki se je tudi previ-

dno približeval francoskim postojankam z istim ciljem, da si ogleda teren. Nekatere patrole v izjemno večjih formacijah imele tudi nalogo, da predro prav do sovražnikovih postojank in da tam z bliskovitim napadom zavzamejo najvažnejše osamljene kote, ki predstavljajo s taktične strani veliko važnost, in če te naloge popolnoma ne morejo izvršiti, pa vsaj ujamemo nekaj sovražnikovih vojakov. V teku včerajšnjega dne je sovražnik napadel od Pirmasensa poskušal napad, a je nespeti do prvih francoskih postojank, kar ga je primoralo opustiti svojo namero.

Razgovor o demokraciji

Pod tem naslovom odgovarja današnji »Slovenec« na članek »Najprej demokracija v praksi!«, ki sem ga priobčil v zadnji sobotno-nedeljski številki »Večernika«. Odgovor »Slovenca« je žal pisan po starih metodah strankarskega boja: poslušniko spravlja na osebno polje, izogiba se pa odgovoriti na glavno vprašanje, ki izhaja iz mojega članka, namreč vprašanje, kaj bo »Slovenec« teoretično in njegovo zaledje storilo, da pride lepa teorija o demokraciji do veljave tudi v praksi. Ille Rhodus, hic salta!

Na osebne izpade v »Slovencu« ne odgovorjam, ker se nočem spuščati na po-

lje dolgih rekriminacij. Tega tudi zato ne storim, ker mi ni dana svoboda pisanja, da bi tako odgovoril, kakor bi lahko in kakor bi bilo sicer potrebno.

Res je — kakor piše »Slovenec« — da je slovenski narod sit strankarskih preklarij. Do tega prepričanja sem prišel že davno in sem zato že pred leti izvajal vse politične konsekvence, da lahko krenemo v politiki na novo pot. Brez konsekventno izvedene demokracije na vseh poljih javnega življenja ni rešitve za Slovence! Slovenski narod ni samo sit starih strankarskih preklarij, marveč tudi ne more in tudi ne sme več prenašati avto-

kratske politike, izvajane pod devizo: »Mi sami in samo mi!«, pa naj se v praksi udeleži pod zastavo avtokracije ali pa demokracije. Kdor hoče služiti slovenskemu narodu in njegovi srečnejši bodočnosti, mora danes nujno demokracijo priznati najprej v praksi. Kdor tega ne bo še pravočasno storil, bo pogubil samega sebe in bo prizadejal slovenskemu narodu nedogledno škodo.

To in ničesar drugega nisem hotel dobrohotno povedati »Slovencu« in njegovemu zaledju.

Adolf Ribnikar.

Da bo prijetno in lahko

ZA SIGURNO IN DOBRO HOJO, SAMO

Normaliziranje železniškega prometa

Takoj po izbruhu vojne je prišlo do obširnih motenj v mednarodnem železniškem prometu, posebno pa v prometu z Nemčijo. Nekaj časa je celo bil potniški promet med Nemčijo in našo državo docela ustavljen. Otežkočen pa je bil zaledje tudi tovorni promet. Tekom zadnjih dni pa se je začel tako tovorni, kakor potniški in brzovozni promet znova normalizirati.

Tako sta vozila pred sedanjim vojnim stanjem na progi Maribor—Dunaj dnevno po dva para brzih vlakov in po trije potniški vlakov. Do danes pa se je promet že toliko popravil, da vozijo zdaj redno na tej progi po en par brzih vlakov in po dva para potniških vlakov. Direktno vozovo med Zagrebom in Dunajem nahajamo pri brzih vlakih in pri potniških vlakih.

Na progi Jesenice—Beljak—Monakovo sta v normalnem času vozila po dva pa-

ra brzih vozov in po dva para potniških vozov, zaradi vojne pa je bil docela ustavljen brzovozni promet ter je ostal na tej progi samo še en par potniških vlakov. Od danes naprej pa bo tudi na tej progi promet v toliko normaliziran, da bo na njem vozil po en par brzih vozov in po en par potniških vozov. Prav tako so uvedeni na tej progi direktni vozovi, kakor so bili pred vojno. Pri vožnji z direktnimi vozovi je nastala edina ta izprememba, da direktni vozovi ne vozijo več iz Sušaka preko Zagreba, ampak od Beograda do Monakova. Direktni vozovi bodo priključeni vlakoma št. 5 in 8.

Promet z ostalimi državami kakor Italijo, Madžarsko, Grčijo, Romunijo in Bolgarijo se vrši v redu. Tudi tovorni promet z Nemčijo se vrši redno, samo da z manjšim številom vozov.

primer napada sovražnih podmornic. Poveljnik parnika je to zahtevo odklonil. Zato so se mornarji izkrcali. Ker druga posadka ni imela listin v redu, naše pomorske oblasti niso dovolile, da bi parnik odplul. Zato je poveljnik angleškega parnika zahteval iz Malte novo posadko.

TAJNA TOVARNA ZDRAVIL

Policija je te dni v Subotici odkrila protizakonito tovarno zdravil, ki jo je vodil preprost subotički delavec. Preiskava je dognala, da je »tovarnar« dobival surovine od svojih zaupnikov v tujini. V poslovalnici te tajne tovarne je policija zaplenila velike količine najrazličnejših zdravil, med katerimi je bilo največ aspirina. Zdravila je prodajal mnogim lekar- nam v Vojvodini. Lastnika Andrijo Dobroto so izročili sodišču. Ni še ugotovljeno, ali so bila njegova zdravila človeškemu organizmu škodljiva.

o. Za invalidski kongres, ki bo v nedeljo, 8. in v ponedeljek, 9. t. m., v Zagrebu, je dovoljena vsem udeležencem (invalidom, vdovam in staršem) polovična vožnja po železnici za potniške in brze vlake. Pri odhodu se kupi celo karto in obrazec K 13, potem pa velja karta brezplačno tudi za nazaj.

o. V Skofji Loki se bo otvorila za tamkajšnje področje postaja za kontrolo sodov.

o. Učiteljske premestitve. Po prošnji so premeščeni učitelji in učiteljice Karl Sepec od Sv. Tomaža k Sv. Lovrencu, Ivanka Rakovec iz Velenja v Dob pri Domžalah, Ivan Lelič iz Kuzme v Prevalje, Henrika Voršič iz Velenja v Ptuj, Karla Vuk od Sv. Lovrenca v Ptuj, Elizabeta Troha iz Hoč v Ljubljano, Marija Petkovšek iz Lahovcev v Mur. Soboto, Anton Droč iz Budavcev v Laško, Neža Čepon iz Gr. Lakoča v Rečico ob Savinji in Marija Istenič iz Svetine v Skarjučno.

o. Ogromno gorb v Ljubljani. Zadržani dnevi je tržno nadzorstvo postavilo prodajalke gob v Ljubljani v 15 vrst, kjer prodaja vsak denar okoli 60 gobarjev. Gobe so zelo poceni.

o. Iz občinske pisarne Poljčane. Rejci bikov marijadvorske pasme se obveščajo, da se vrši sejem plemenskih bikcev rodovniškega porekla, 24. okt., v Mariboru. Z ozirom na to, da se predpisi ur. o. prijavljanju prebivalstva zelo netočno ali pa sploh ne izvršujejo, se ponovno sporoča, da se mora vsaka oseba, ki pride v občino takoj prijavit v obč. uradu, kar velja še posebno za tuje državljane, ki se morajo prijavit osebno z dokumenti.

o. Laporski Sokol je neprestano na delu. Ni še dolgo, ko je z uspehom absolviral letni nastop, ko nas že zopet vabi na tombolo, ki bo v nedeljo, 8. t. m., v prostorih gostilne Siferer.

Novo šolsko leto na soboški gimnaziji

Novo šolsko leto je tudi Soboto precej predramilo. Vrnilo se je dijaštvo na realno gimnazijo ter poživilo tudi soboške učence, kino in trgovine. Število učencev je letos na soboški realni gimnaziji znatno povečalo. To dejstvo je najboljši dokaz, da je Sobota popolna realna gimnazija, ki je potrebna ter da ni samo umetno ustvarjena v ta kraj. Skupno se je v letnem terminu vpisalo na soboško gimnazijo 978 učencev in učenk (m 486, ž 492). Na samoupravna razreda VII. in VIII. odpade pri tem 76 učencev (58 moških in 18 ženskih). Lansko leto je bilo na začetku vpisanih v državnih in samoupravnih razredih skupno 588 učencev (47 m, 186 ž). Celotno število učencev v letnem terminu vpisanih na soboško gimnazijo je bilo letos 142, tako da so narastle za 48 učencev. Peti razred je bil letos prvič od obstoja soboške gimnazije dve paraleli s skupnim številom 190 učencev. Lansko leto je bilo v peti paraleli 16 učencev. V vsi tri paralele prvega razreda je bilo letos vpisanih 190 učencev, lani pa komaj 142, tako da so narastle za 48 učencev. Peti razred je bil letos prvič od obstoja soboške gimnazije dve paraleli s skupnim številom 190 učencev. Lansko leto je bilo v peti paraleli 16 učencev. V vsi tri paralele prvega razreda je bilo letos vpisanih 190 učencev, lani pa komaj 142, tako da so narastle za 48 učencev.

— Številčni napredek,

ki ga je izkazal letošnji vpis na soboški realni gimnaziji ponovno dokazuje nujnost takojšnje graditve novega gimnazijskega poslopja v Soboti, za katerega je bil že odobren kredit ter je dala občina na razpolago zemljišče pri vходу v mestni park. Kljub mnogim obljubam, da bodo kmalu začeli z zidavo, je tudi novo šolsko leto zateklo staro stanje. Vodstvo državne realne gimnazije si bo moralo tako tudi letos pomagati z deljenim poukom ter z mnogimi drugimi pripomočki, da bo za silo rešilo »stanovanjsko vprašanje« v pretesnem poslopju nekdanje ogrske meščanske šole. Na mnoge potrebne pomožne prostore pa niti misliti ne bo smelo. Naj bi poleg mnogih drugih dejstev tudi visoko število učencev, ki so se letos vpisali na soboško gimnazijo, pripomoglo kmalu nagnati merodajne, da bodo začeli z gradbo novega šolskega poslopja. Nekoč v preteklosti se je zgodilo, da je bil kredit za gradbo po nemarnosti neizrabljen, zdaj se to več ne sme zgoditi. Prepričani smo, da ni nikogar, ki bi mogel zanikati potrebo takojšnje graditve, zato naj se tudi takoj začne z delom.

Cesta Maribor-Fram

Končno bodo vendarle pričeli s prečiščitvenimi deli na cesti Maribor—Fram. Ta del državne ceste je v tako slabem stanju, da skoraj ni več za avtomobilski promet. Banovina je za prve dni oktobra razpisala razlastitvene razpise za potrebna zemljišča na obeh straneh ceste, ki jo bodo razširili. Videti pa da bodo v tem vprašanju nastale ovi-

re, ki bodo najbrže preprečile takojšen pričetek regulacijskih del. Nekateri posestniki stavijo pretirane zahteve pri oddaji zemljišč. Zato bo potrebna ponekod prisilna razlastitev. Podjetniki, ki so prevzeli gradnjo ceste, bodo zaposlili 400 do 500 delavcev, da bo šlo delo hitreje od rok.

RAZMEJITEV PODROČIJ BOLNIŠKIH BLAGAJN

Socialni minister je dobil pooblastilo, da izvrši razmejitve krajevnega delovnega področja bolniške blagajne zasebnih blagajne, to je Trgovske bolniške blagajne in Merkurja v Zagrebu. Pri razpisi je že uredba o tej razmejitvi, ki bo stopila 1. novembra v veljavo.

težv Csikak. Zaradi naglušnosti ni slišal prihajajočega osebnega vlaka. Lokomotiva ga je z vso silo vrgla v jarek, kjer je obležal z nevarnimi poškodbami na glavi. Takoj so bili na kraj nesreče poklicani mariborski reševalci, ki so moža prepeljali v bolnišnico.

STAVKA NA ANGLEŠKEM PARNIKU V SPLITU

Te dni so v splitski luki natovorili na angleški parnik Golly krompir za Malto. Parnik pa ni mogel kreniti iz luke, ker je posadka zahtevala zavarovanje za

Za obnovo vinogradov

Ze dolgo se je kazala potreba obnove naših vinogradov. Zato je banski svet na zadnji preračunski seji sklenil ustanovitev sklada za dajanje brezobrestnih posojil za obnovo vinogradov. V letošnji banovinski preračun je vnešena za to potrebna postavka, tako da se bo načrt lahko že pričel uresničevati. Te dni je ustanovitev tega sklada, ki je za naše gospodarstvo velikega pomena, odobrilo tudi notranje ministrstvo kot nadzorna oblast.

V banovinski sklad za obnovo vinogradov se bo skozi 6 let stekala dotacija po 1 milijon din iz banovinskega preračuna ter obresti in vrnjena posojila iz tega sklada. Posojila se bodo dajala v letih 1939 do 1944 in se bodo vračala v 5 enakih letnih obrokih. Prvi obrok zapade v plačilo šest let po prejemu posojila, nadaljnja posojila pa v 4 enakih letnih obrokih, katerih prvi zapade 5 let po izplačilu posojila. Pravico do posojila iz tega sklada imajo samo tisti vinograd-

niki-kmetje, ki ne morejo iz lastnih sredstev obnoviti vinograda. Brezobrestno posojilo se bo dajalo le za obnovo najmanj 15 arov in največ 75 arov vinograda. Vinograd 15 arov se mora obnoviti najkasneje v enem letu, do 30 arov v dveh letih, do 75 arov pa v treh letih od dneva, ko se posojilo dovoli. Za en kvadratni meter vinograda se dovoli posojilo do največ 1.75 din. Posojilo za obnovo vinogradov se ne sme uporabiti v druge svrhe, sicer zapade v takojšnje plačilo z obrestni vred.

Prošnje za posojila za obnovo vinogradov je treba predložiti banski upravi potom okrajnih načelstev najkasneje do 1. oktobra vsakega leta. Priložiti je tudi izpisek iz posestnega lista za celo posestvo, zemljoknjižni izvleček za celo posestvo in izjavo županstva o družinskih premoženjskih in pridobitnih razmerah prosilca. Vknjižba in izbris posojila se izvršita na stroške prosilca.

Zanimivosti

Borbe med jeklenima zidovoma

All bo mogoča preko Rena med Maginotovo in Siegfriedovo obrambno črto?

Poročila o borbah na zapadni fronti so vedno silno redkobesedna, tako da si je težko ustvariti pravo podobo vojnih operacij nemške in francoske armade. Vendar pa je iz poročil razvidno, da se vršijo operacije skoraj izključno v severozapadnem predelu, in sicer od luksemburške meje in posaarskega bazena do pravokotnega kolena pri Lauttersburgu. V ostalem delu od Lauttersburga do Renu do švicarske meje ni vojnih operacij, temveč se akcije omejujejo skoraj izključno na topniški ogenj z obeh strani.

V nekaterih francoskih dnevnikih so pričeli sedaj vojaški strokovnjaki pojasnjevati, zakaj so operacije samo v severni polovici, dočim je južna proti švicarski meji v stanju čuječnosti, ko je lahko z majhno silo preprečiti vsak poskus sovražnega vdora. Strokovnjaki pravijo, da je ta način vojnih operacij v zvezi s namim geografskim položajem francosko-nemške meje, ki jo v spodnjem delu tvorijo na čigar straneh sta obe utrjeni črte. Splošno smatrajo, da v tem delu Nemci za nobeno ceno ne morejo prekoračiti

Rena vsaj s tolikim številom vojnih edinic, da bi lahko potem podvzeli kakršno koli pomembnejšo ofenzivo proti ravni, ki pada od Rena v Alzacijo. Po mišljenju vseh strokovnjakov je prehod Rena v tem delu načelno sicer mogoč, toda le iznenada in ob artilerijskem ognju največjega stila. Toda vojne sile, ki bi jim pontonske čete ob teh okolnostih omogočile prehod preko Rena, bi ne mogle nato napredovati na francoskem ozemlju. Vse, kar bi prišlo čez Ren, bi uničila artilerija iz Maginotove črte in zaledja. Kar seveda velja v tem oziru za Nemce, velja tudi za Francoze, če bi podvzeli nenaden sunek preko Rena. Vsak poskus z ene ali druge strani bi pomenil naravnost — samomor.

Podobno mnenje o vojnih operacijah v tem predelu zapadne fronte izražajo tudi nemški vojaški strokovnjaki. Obe poziciji na tem delu fronte sta sicer zasedeni z vojnimi odredi, vendar ni nikjer opaziti priprav v večjem obsegu. Na obeh straneh smatrajo, da je v južnem odseku fronte Ren neprehojen ter zato tu ni pričakovati ofenziv.

Docela drugačen pa je položaj na severnem odseku fronte od Lauttersburga med obema obrambnima zidovoma do luksemburške meje. Tu se že mesec dni vodijo s francoske strani spretno premišljene operacije, ki pa so za enkrat tudi šele »ugotavljajočega značaja«. Francozi iščejo namreč v tem odseku šibke točke Siegfriedovega železobetonskega zidu, za katerim se čuti Nemčija popolnoma varno, kot naglašajo poročila iz nemškega vira. V teku operacij pa se je pokazalo, da so Francozi na nekaterih mestih le našli občutljive točke, na katere so sedaj usmerili težo artilerijskega ognja, skušajoč tako na nekaterih mestih preluknjati Siegfriedovo obrambno črto. Tu se vršijo borbe, kjer je važna vsaka najmanjša postojanka, vsak gozdič, vsaka samotna kmetija ali skupina dreves. V koliko je že napredovalo francosko »strategično tipanje« Siegfriedove črte, bodo pokazale borbe v najkrajšem času. Francoski generalni štab že precej razpravlja o ofenzivah v večjem obsegu.

Pogumne Japonke

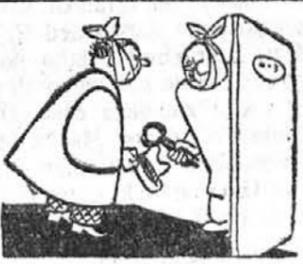
V japonsko armado so sprejeli več tisoč mladih japonskih letalk. Dekleta so bila več mesecev v posebnih tečajih, kjer so absolvirala najprej teorijo, nato pa s šolskimi poleti dosegla silno izurjenost. Poročila pravijo, da so se japonska dekleta izkazala silno pogumna v tej tvegani panogi. Neka statistika o nezgodah in defekti v japonskem letalstvu pravi, da so se tozadevno razmeroma slabše odrezali piloti nego pilotke. Več japonskih letalk pa je tudi že aktivno poseglo z aparati v vojno na Kitajskem, kjer so pokazale izredne sposobnosti.

Pravi zdravnik

Ko je bil slavniti bakteriolog Robert Koch še preprost podeželski zdravnik, je nekoč prišel k njemu korenjaški možakar, po poklicu lesni trgovec. Na zdravnikovo vprašanje, kaj mu je, je mož dejal: »Prav za prav, gospod doktor, je to težavna reč. Lačen sem zmeraj kakor volk, zvečer sem truden kakor pes, spim do ranega jutra kakor mačka, potlej pa lahko spet garam kot vol... samo zapomni si ne morem ničesar v poslu, najmanjše stvarce ne, vse pozabim kakor kokoš.«

Koch je motril tega pacienta skozi očala, si pogladil brado in dejal: »Dragi moj, potemtakem bi bilo pa že bolje, da stopite h kakemu živinozdravniku.«

Nasilje in krivica je dvorezen meč, ki se prej ali slej obrne proti onemu, ki ga je izvlekel.

— Zobozdravnika iščem.
— To sem vendar jaz, kar izvolite!

Prstan, ki prinaša nesrečo

Španska kraljica Viktorija ima prstan, ki bi mogel po nesrečah, ki jih je do sedaj povzročil, biti vzrok atentatov, ki so vznemirjali kraljevanje njenega moža Alfonza XIII. in njegovega sedanega pregnanstva.

Ko se je Alfonz VII. poročil s princeso Mercedes, hčerko vojvode Montpensierja

je svoji mladi ženi dal v dar ta prstan. Dal ga ji je neoficierno v intimen spomin, ker je bil že na glasu, da prinaša nesrečo. V posesti tega prstana je kmalu umrla. Kralj ga je potem daroval svoji stari materi, kraljici Kristini, ki je tudi kmalu umrla. Dragulj je pripadel princesinji Pilar, kraljevi sestri. Nekaj dni za tem je umrla. Tudi njegova svakinja, princesa Kristina, ki je tretja prejela ta prstan od kralja Alfonza VII., je tri mesece pozneje umrla. Kralj ga je potem nosil sam. Tudi on ni živel več dolgo. Sedaj ga nosi kraljica Viktorija, ki ga je dobila v poročni dar od svojega moža, bivšega kralja Alfonza XIII.

OGREVANJE MEST V SREDNJEM VEKU

Pri arheoloških izkopavanjih med Braunschweigom in Goslarjem na Hanoveranskem v Nemčiji so odkrili zanimive naprave, ki nas poučujejo, kako so se ljudje tam ogrevali v začetku srednjega veka. Našli so namreč iz klesanega kamena sestavljene rove, ki so služili za ogrevanje mesta. Ogrevanje je bilo centralno in se je vršilo s pomočjo segretega zraka, ki je prihajal v vsako hišo. Studiranje te nenavadne naprave še ni dokončano, bo pa pomenilo senzacijo, ki je nihče ni pričakoval iz one davne dobe.

Letalske sile Belgije in Nizozemske

POSEBNO POZORNOST VZBUJAJO BELGIJSKI LOVCI RENAR R 36, KI SO OBENEM BOMBARDERJI

Po grenkih izkušnjah, ki jih imata Belgija in Nizozemska iz bivše svetovne vojne, sta le sedaj obe temeljito pripravili, da se na vsak način zavarujeta pred presenečenjem. Obe imata odlično izvežbano in opremljeno armado. Posebno moderni so njuni motorizirani oddelki.

Veliko pozornost sta obe državi posvetili ustvaritvi lastnega letalstva. Letošnji pomlad sta imeli Belgija in Nizozemska skupno okoli 400 vojnih letal. To število je sedaj verjetno že mnogo večje, zlasti v Belgiji, kjer je domača belgijska letalska industrija delala zadnje mesece s polno paro.

Obe državi imata namreč svojo lastno

letalsko industrijo. Belgija ima tovarno avionov Renar in Stampe e Bertongen, Nizozemska pa tovarni Foker in Kulhoven. Mimo tega je Belgija nakupila v Angliji tudi več letal težkega tipa.

V ospredju zanimanja vojaških strokovnjakov je zlasti nov tip belgijskega lovskega letala Renar R 36. Ta lovec ima namreč zelo izbrušene aerodinamične linije in je najmoderneje oborožen. Motor ima maksimalno brzino 505 km na uro. Belgija ima v glavnem lovska letala, odlično opremljena in oborožena, ki se utegnejo uporabljati tudi kot bombarderji.

Gandhi 70 letnik

Indijski narodni politik in filozof Mahatma Gandhi je 2. oktobra doživel svoj 70. rojstni dan. Kot sin bogatega trgovca,

Sončne pege in polarni sij

Letošnji oktober bo prožil, kakor poročajo iz nekaterih observatorijev, precej zelo zanimivih nebesnih pojavov. 8. oktobra se bodo spet pojavile na soncu pege, ki jih bo mogoče opazovati celo s prostim očesom. V zvezi s tem pojavom napovedujejo znatne atmosferske izpremembe. Obenem je pričakovati nenavadno močan polarni sij. V oktobru bosta med zvezdami najbolj vidna Mars in Jupiter.

lo do prav ostrih nastopov v odnosih do Anglije. V zadnjem času je Gandhi zelo bolehen ter se njegovi privrženci bojijo, da bo Indija izgubila svojega prvobornega voditelja.

rojen v Porbandaru na zapadnem obrežju Indije, je bil sprva odvetnik v Bombaju. Ker pa je smatral, da ta poklic ni skladu z njegovimi nazori, ga je opustil ter se posvetil politiki indijskega zibanja, ki je v nekaterih fazah pripeljal

ISODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN

32

»Nikakršne pogodbe nisem sklenila z njim,« pravi Švala. »To je vendar čisto nekaj drugega. Nisem se še poznala, ko sem mu rekla „da“, in moje srce se je obrnilo proti njemu, in jaz ga ne morem poročiti.«

Njen glas je prešel v ihtenje, toda Gunnarsson ni gledal na to.

»Tvoje srce se je obrnilo proti njemu,« toda zakaj — pri tri sto vratih!«

»Ne vem.«

Gunnarsson se je smejal, toda to ni bil niti kak vesel smeh.

»Svojega lastnega srca ne poznaš, to zamejuješ svojo obljubo in mojo k temu, kaj ti jaz sem mu dal svojo besedo — in vse, kar imaš k temu reči, je, da se tvoje srce obrnilo proti njemu. To je čisto pristni ženski odgovor, in jaz ga ne sprejemam. Tvoje srce boš morala pač spametovati.«

»Nikoli, nikoli!« vzklikne Švala in tem na rdečca ji je zalila obraz. »Nočem! Nikoli ga ne poročim! In tudi slišati no-

čem ničesar več o njem!«

S temi besedami se je obrnila in zbežala iz sobe.

Gunnarsson je udaril s pipo po mizi in tudi odšel. Sedel je na majhno klop pri hišnih vratih.

Gunnarsson ni bil mož, ki bi si pustil kar tako prekrižati račune, in bila mu je lastna trdovratnost, ki je zadostovala, da bi s časom zlomil najhujši odpor.

Njegova odločitev, da Švala poroči Gudmundssona, se ni po njenih besedah prav nič omajala. Toda ko je tako sedel, kadil pipo in preudarjal stvar sem in tja, ga je nepričakovano obila neprijetna misel.

»Ali se je Švala morebiti zaljubila v koga drugega?«

Prav za prav ni bilo nikogar v Skarstödu, ki bi pri tej stvari prihajal v poštev. Tedaj pa se je nenadoma domislil Ericssona in se spomnil, da sta bila pred dvema dnevoma skupaj na ledeniku. In spomnil se je tudi, kaj je Magnus dejal o Ericssonu tisti večer, ko je pri njih ve-

čerjal: Da je ljubljenc žensk.

Nenadoma je vstal in stopil v hišo. Z vznjoja stopnic je poklical Švalo, ki je takoj prišla doli. Pomignil ji je v jedilnico, kjer je služkinja pravkar pogrinjala mizo. Poslal jo je ven, zaprl vrata in se okrenil k Švali.

»Premišljeval sem o stvari in tvoje obnašanje sem si razložil s tem, da si se zaljubila v nekega drugega možkega. Ali je tako?«

Švala ni odgovorila.

»Aha, potem sem pa zadel v pravo! Zal nimaš matere, s katero bi govorila o tej stvari in ki bi ti svetovala, da bi ne podarila svojega srca nevrednemu. Toda jaz sem tvoj oče in moja dolžnost je, da te varujem. Ali je Erik Ericsson?«

Vprašanje je vplivalo na Švalo kakor udarec v obraz.

Prebledela je in stala negibno tu, ne da bi mogla izgovoriti besedico.

Gunnarsson je tlesnil z dlanmi, kakor da bi hotel med njimi ubiti muho.

»To je torej?! Prepovedujem ti, spregovoriti še kaj s tem človekom samo besedico — si razumela?!«

Sel je k vratom in divje mršil brado. Potem se je še enkrat obrnil.

»Prepovedujem ti — in konec s tem!«

S tem je zapustil sobo. Nikoli še ni Švala doživela, da bi se oče jezil nanjo, in še nikoli je ni napolnjeval tolikšen bes kakor ta trenutek.

Bilo je, kakor da bi ji dala ljubezen novo dušo, sposobno strasti in sovraštva, ki ni več poznala prejšnje, nerazvite duše.

In žalitev, ki jo je izrekel mož, odhajajoč pravkar iz sobe, se ji ni zdela samo njegova, temveč vsega sveta. Kakor da bi sprejela njena ljubezen iščoča duša ob prvem vstopu v svet smrti udarec.

Drugo jutro je srečala na cesti Ericssona. Ericsson je bil, odkar je bila na cesti z njim tako hladna, siten in razdražljiv, in ljubeč pojav Švale, ki se mu je približevala, ni pripomogel k zboljšanju njegovega razpoloženja. Sklenil je, da je bo hladno premeril, ko pride mimo. Toda ona je šla mimo njega, ne da bi ga tudi najbežnejše pogledala. Okrenil se je in zrl za njo. Tudi lisička ga je gladko odrezala — niti pogledala ga ni.

Kake pol minute jo je opazoval, ko je odhajala, in njegovo srce, ki je zadnje dneve bilo kakor otrplo, je poskočilo v njegovih prsih.

(Dalje jutri.)

